

PRAVILNIK

o zaštiti na radu u poljoprivredi

(SL, br. 34/68)

I. OPŠTE ODREDBE

Članak 1.

Ovim pravilnikom propisuju se posebne mjere i normativi zaštite na radu osoba koje vrše poljoprivredne radove i posebne mjere i normativi zaštite na strojevima, sredstvima i uređajima koji se koriste pri vršenju poljoprivrednih radova.

Članak 2.

Na strojeve, sredstva i uređaje za rad u poljoprivredi primjenjuju se i opće mjere i normativi zaštite na radu propisani Pravilnikom o općim mjerama i normativima zaštite na radu na oruđima za rad i uređajima ("Službeni list", br. 18/67), ako ovim pravilnikom nije drukčije određeno.

Na lokaciju i raspored i na projektiranje i građenje poljoprivrednih objekata (strojarskih radionica, objekata za smještaj traktora, strojeva i poljoprivrednog alata, skladišta stajskog i mineralnog gnojiva, staja i dr.) primjenjuju se opće mjere i normativi propisani Pravilnikom o općim mjerama i normativima zaštite na radu za građevinske objekte namijenjene za radne i pomoćne prostorije ("Službeni list", br. 27/67).

Članak 3.

Za vršenje poljoprivrednih radova sa sredstvima za njegu i zaštitu bilja, mogu se zapošljavati samo osobe stručno osposobljene za takve radove i upoznate sa uvjetima pod kojima se ti radovi vrše i opasnostima koje prijete pri tim radovima.

II. POSEBNE MJERE I NORMATIVI ZAŠTITE NA STROJEVIMA, SREDSTVIMA I UREĐAJIMA I PRI RADU U POLJOPRIVREDI

1. Zajedničke mjere zaštite na strojevima i uređajima

Članak 4.

Na traktorima, samohodnim strojevima i drugim strojevima za rad i uređajima, sjedište za vozača mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- 1) da osigurava takav položaj vozača da su mu pristupačne sve komande i da mu omogući nesmetan vidik na sve strane;
- 2) da zaštiti vozača od ispadanja na neravninama i pri naglom okretanju;
- 3) da omogući ugodan položaj tijela i da se može prilagoditi prema visini i tjelesnoj težini vozača;
- 4) da omogući lako i sigurno upravljanje komandama motora i traktora;
- 5) da ima uređaj za uvršćivanje sjedišta, koji isključuje nekontrolirano pomicanje odnosno okretanje sjedišta;
- 6) da svojom konstrukcijom (tapeciranjem, ugradnjom opruga i amortizera) otklanja nepovoljno djelovanje potresa i udaraca do kojih dolazi pri radu i za vrijeme vožnje.

Ispred sjedišta mora biti podupirač za noge i stepenice za penjanje odnosno silaženje. Podupirač za noge treba biti na onoj visini koja omogućiti ugodan položaj tijela vozača.

Ako je uz sjedište ili na blatobranu traktora ugrađeno još jedno sjedište, ono mora biti ugrađeno tako da onemogući ispadanje suvozača.

Članak 5.

Strojevi i uređaji na kojima je predviđeno radno mjesto za poslužioca, moraju imati prikladno sjedište odnosno osigurano mjesto za stajanje sa koga se lako i sigurno mogu vršiti poljoprivredni radovi.

Sjedište za poslužioca iz stavka 1. ovog članka mora ispunjavati uvjete iz članka 4. st. 1. toč. 2, 3. i 6. ovog pravilnika.

Mjesto za stajanje poslužioca iz stavka 1. ovog članka mora biti postavljeno na vrstoj platformi sa hrapavom površinom i mora biti opremljeno zaštitnom prečkom (držačem) za pridržavanje poslužioca. Zaštitna prečka mora, po potrebi, potpuno obuhvatiti radno mjesto, ako je za odnosni stroj odnosno uređaj priklopan drugi stroj (sijačica, drljača, valjak i sl.).

Na strojevima i uređajima iz stavka 1. ovog članka nije dopuštena vožnja drugih osoba, osim poslužioca.

Članak 6.

Na traktorima, traktorskim prikolicama i drugim samohodnim strojevima, moraju se, u skladu s postojećim propisima, postaviti signalni uređaji, uređaji za osvjetljavanje i kornice.

Članak 7.

Traktori, samohodni strojevi i drugi strojevi za rad i uređaji mogu se upotrebljavati samo ako su u tehnički ispravnom stanju. Pred početak svih poljoprivrednih radova (sjetva, kosidba, žetva, vršidba) oni se moraju stručno pregledati.

Ispitivanje ispravnosti traktora, samohodnih strojeva i drugih strojeva za rad i uređaja (dnevni i periodični pregledi), kao i njihovo održavanje i smještaj (konzerviranje), vrši se na način utvrđen u općem aktu radne organizacije.

Članak 8.

Ako se ispitivanje ispravnosti odnosno popravak motora traktora ili drugog stroja vrši u zatvorenoj prostoriji, moraju se primijeniti odgovarajuće zaštitne mjere, predviđene postojećim propisima za sprečavanje zagađivanja zraka i za sprečavanje prekomjerne buke.

lanak 9.

Pri korištenju raznih vrsta pogonskih strojeva (elektromotor, benzinski motor i sl.) za pogon poljoprivrednih strojeva i uređaja (vršalica, sje kalica, stroj za pripremanje sto ne hrane i dr.) primjenjuju se odgovarajuće zaštitne mjere za sigurnost osoba na radu, u skladu s odredbama pravilnika navedenog u članku 2. stavku 1. ovog pravilnika.

Priključivanje električnih vodova elektromotora na električne zračne vodove mogu vršiti samo za to stručno osposobljene osobe, i to pomoću odgovarajućih alata i naprava i uz prethodno poduzimanje odgovarajućih zaštitnih mjera (upotreba osobnih zaštitnih sredstava, zaštitno uzemljenje i sl.).

2. Traktor

lanak 10.

Za vršenje poljoprivrednih radova pod nepovoljnim vremenskim, zemljišnim i reljefnim uvjetima (kiša, mraz, neravni teren i sl.), mora se koristiti traktor koji ima kabinu u kojoj je ugrađeno sjedište za vozača a eventualno i sjedište za pomoćnika vozača a odnosno suvozača. Kabina mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- 1) da bude izgrađena tako da osigura sigurnu zaštitu vozača u slučaju prevrtanja;
- 2) da štiti vozača od vremenskih nepogoda i prašine;
- 3) da bude izvedena tako da ne ometa normalno izvršavanje radnih operacija;
- 4) da omogućuje dobru vidljivost na sve strane, a posebno na priključno oruđe;
- 5) da sa obje strane ima vrata sa prozorima koji se mogu otvarati. Prozorska stakla moraju biti od sekuritna odnosno sigurnog materijala koji omogućuje dobru vidljivost i u slučaju loma ne ugrožava vozača.

Traktor iz stavka 1. ovog članka mora imati uređaj odnosno napravu za lako namještanje i skidanje kabine.

Traktor s kotačima koji se koristi za rad pod nepovoljnim zemljišnim odnosno reljefnim uvjetima, mora imati zaštitni okvir, ako nema kabinu. Okvir treba osiguravati sigurnu zaštitu radnika u slučaju prevrtanja.

Traktor namijenjen za rad sa oruđima za zaštitu bilja mora imati hermetički zatvorenu kabinu, ako se za zaštitu bilja koriste kemijska sredstva (otrovi) navedena u Listi I koja je sastavni dio Zakona o proizvodnji i prometu otrova ("Službeni list", br. 16/65).

lanak 11.

Konstrukcija traktora s kotačima mora biti takva da omogućava dodatno protuteženje (balast) prednjeg dijela traktora.

Konstrukcija kotača traktora iz stavka 1. ovog članka mora biti takva da omogućava montiranje dodatnih elemenata za neometano kretanje traktora po mekanom tlu (pandži za vožnju, rešetkastih kotača i sl.).

lanak 12.

Kotači traktora moraju biti natkriveni dovoljno širokim vrstnim limom (blatobranom) koji sprečava upadanje vozača u prostor između kotača i trupa traktora.

Gusjenice traktora gusjeničara moraju biti natkrivene vrstnim limom, i to najmanje uzduž kabine.

članak 13.

Na traktorima namijenjenim za poljoprivredni rad koji se vrši na terenu (padini) pod nagibom većim od 20%, mora biti ugrađen pokazivač kuta nagiba traktora. Na pokazivaču moraju biti obilježene točke dopuštenog nagiba i kritični kug nagiba (kut nagiba pod kojim se traktor prevrtne).

članak 14.

Lako pristupačni elementi traktora (remanice, remenje, lančani, lanci, priključno vratilo i sl.), moraju biti zaštićeni odgovarajućim zaštitnim napravama, u skladu s odredbama Pravilnika o općim mjerama i normativima zaštite na radu na oruđima za rad i uređajima.

članak 15.

Korisnici traktora moraju pribaviti tehničku dokumentaciju i pridržavati se pismenih uputa za rukovanje traktorima, koja sadrže naročito podatke o:

- 1) najvećoj dopuštenoj vučnoj sili traktora;
- 2) najvećem dopuštenom opterećenju traktora koji vuče priključni stroj a istodobno daje pogonsku snagu određenim mehanizmima na tom stroju;
- 3) kutu nagiba terena na kome se neopterećeni traktor može kretati bez opasnosti od prevrtanja;
- 4) kutu nagiba terena na kome se traktor sa priključnim strojem može okretati (vršiti zaokret) bez opasnosti od prevrtanja.

Vozač traktora dužan je pridržavati se uputa za rukovanje traktorom iz stavka 1. ovog članka, a naročito uputa u pogledu najvećeg dopuštenog opterećenja traktora.

članak 16.

Vozač traktora (traktorist) za vrijeme vršenja poljoprivrednog rada mora biti opskrbljen odgovarajućim osobnim zaštitnim sredstvima odnosno osobnom zaštitnom opremom za zaštitu od hladnoće, prekomjernog izlaganja sunčevim zrakama, prašine, kemijskih tvari štetnih po zdravlje, kao i za zaštitu od drugih nepovoljnih utjecaja na radu.

članak 17.

Prije početka poljoprivrednih radova koji se vrše sa traktorom, vozač traktora mora pregledati traktor i provjeriti njegovu ispravnost. Ako kvar na traktoru nastane u toku rada, rad se mora obustaviti dok se kvar ne otkloni.

Zabranjen je rad sa neispravnim traktorom.

članak 18.

Motor traktora može puštati u pogon samo vozač, ili pod njegovim nadzorom pomoćnik vozača.

Prije nego što pristupi puštanju u pogon motora traktora, vozač mora provjeriti da li se poluga mjenjača brzine nalazi u neutralnom položaju odnosno da li je pogon za vožnju na siguran način isključen.

članak 19.

Dok je motor u pogonu zabranjena je opskrba traktora gorivom i mazivom, kao i rad na popravku traktora, osim reguliranja motora.

Prije nego što si e sa traktora, voza mora staviti polugu mjenja a brzine u neutralan položaj odnosno mora na siguran na in isklju iti spojnicu.

članak 20.

Osobe pod utjecajem alkohola ne smiju upravljati traktorom niti se smiju voziti na traktoru odnosno prikolici.

Voza traktora ne smije primiti na vožnju osobe koje su pod utjecajem alkohola.

3. Samohodni strojevi i drugi strojevi za rad i ure aji

članak 21.

Radna mjesta voza a i poslužioaca na samohodnim strojevima (kombajnama i sl.) moraju biti zašti ena nadstrešnicama, kabinama ili drugim odgovaraju im zaklonima, radi zaštite od nepovoljnih atmosferskih utjecaja. Kabina mora ispunjavati uvjete predvi ene u lanku 10. ovog pravilnika.

članak 22.

Mjesto na samohodnom stroju ili ure aju na kome se energija prenosi sa jednog mehani kog sistema na drugi i mjesto na kome se vrši tehnološki proces u poljoprivrednoj proizvodnji, moraju biti zašti eni pokretnim ili vrstnim zaštitnim napravama, zaštitnim napravama za blokiranje, automatskim zaštitnim napravama, ure ajima za daljinsko rukovanje i prenošenje materijala, kao i drugim odgovaraju im zaštitnim napravama.

Zaštitne naprave iz stavka 1. ovog članka moraju ispunjavati uvjete propisane Pravilnikom o op im mjerama i normativima zaštite na radu na oru ima za rad i ure ajima.

Pokretne dijelove samohodnih i priklju nih strojeva i ure aja koji se ne mogu mehani ki zaštititi, treba obojiti uo ljivom bojom ili na njima ista i natpise koji upozoravaju na opasnost.

članak 23.

Samohodni strojevi i drugi strojevi za rad i ure aji moraju imati ugra ene mehanizme za sigurno stavljanje izvan pogona onih dijelova koji su u pokretu.

članak 24.

Ako je kardansko vratilo koje služi za pogon priklju nih strojeva lako pristupa no po cijeloj dužini od priklju ka na vratilo motora traktora do mjesta spajanja sa priklju nim strojem, mora biti sa svih strana, zajedno sa kardanskim zglobovima, zašti eno štitnikom odnosno oklopom.

članak 25.

Ako postoji opasnost da radnik na svom radnom mjestu bude zahvaćen rotirajućim dijelovima stroja odnosno uređaja, takvi dijelovi moraju se zaštititi odnosno ograditi na prikladan način do visine od 2 m od poda stajališta radnog mjesta.

Članak 26.

Oštri alati (sjekači, noževi i sl.) na samohodnim i priključnim strojevima moraju biti za vrijeme mirovanja i u toku transporta zaštićeni tako da ne predstavljaju opasnost za radnike (prekriveni i sl.).

Na strojevima sa brzo rotirajućim sječivima (krmni kombajn i dr.) treba postaviti štitnike, radi zaštite radnika koji rade straga ili pored takvog stroja od ozljeda koje mogu prouzrokovati zahvaćenost kamenje, polomljeni dijelovi sječiva i sl.

Članak 27.

Rudo prikolice traktora mora biti izvedeno tako da se prikopavanje odnosno otkopavanje prikolice može vršiti lako i bez opasnosti po radnika koji taj posao vrši. Na glavi ruda treba biti izvedeno prikladno hvatište za ruku, radi lakog i sigurnog prikopavanja i otkopavanja.

Opruga na glavi ruda treba biti zaštićena limenom oblogom, radi spremanja nanošenja ozljede radniku koji vrši prikopavanje odnosno otkopavanje prikolice.

Zabranjeno je prikolice sa neispravnim uređajem za prikopavanje prikopavati za traktore.

Na zadnjoj strani prikolice trebaju, po potrebi, biti pričvršćene ljestvice sa rukohvatom za sigurno pridržavanje pri penjanju i silaženju sa prikolice.

Članak 28.

Pri stacionarnom radu traktora (kao pogonske jedinice), oko pogonskog remena mora se postaviti ograda od drveta (lako složiva ograda - škare) ili ograda od razapetih užeta.

Za vrijeme rada pogonskog vratila traktora zabranjeno je skidati odnosno namještati pogonski remen na remenicu.

Članak 29.

Ako je traktor iz članka 28. ovog pravilnika na gumenim kotačima, mora biti za vrijeme rada sa pogonskim koturom i remenicom uzemljen radi odvođenja statičkog elektriciteta u zemlju. Ako na traktoru nije predviđen priključak za uzemljenje, trup traktora treba spojiti metalnom žicom sa zemljom koja se prethodno navlaži vodom.

Članak 30.

Pri stacionarnom radu traktora za vrijeme vršidbe ili drugog sličnog poljoprivrednog rada zbog čega postoji opasnost od požara zbog blizine lako zapaljivog proizvoda ili tvari, na otvor ispušne cijevi motora traktora treba staviti metalne ili mjedene mrežice radi spremanja izlaza iskara i iskrenja, ili na drugi način otkloniti opasnost od požara.

Članak 31.

iš enje pojedinih dijelova strojeva i ure aja (kose, otkida kih valjaka i sl.), kao i rastere ivanje lanaca, remenja i sl., smije se vršiti samo pri isklju enom pogonu odnosnih dijelova. iš enje odnosno rastere ivanje pojedinih dijelova smije se vršiti samo pomo u prikladnih naprava.

lanak 32.

Priklju na oru a (plug, drlja a, tanjura a, valjak) smiju se pri radu optere ivati samo mrtvim teretom. Vožnja osoba na priklju nim oru ima radi optere enja zabranjena je.

Kod smještaja oru a sa zupcima i sje ivima (pluga, drlja e i dr.) iz stavka 1. ovog lanka u prostorije za smještaj, zupci odnosno sje iva moraju biti na prikladan na in zaštiti eni (okretanjem prema dolje ili navla enjem štitnika odnosno navlaka).

lanak 33.

Za vrijeme kretanja traktora koji vu e plug, zabranjeno je stajati na plugu i ure aju za prikop avanje.

Ako se plug u toku rada mora povremeno istiti, iš enje se smije vršiti samo kad plug stoji. iš enje pluga za vrijeme rada zabranjeno je.

Zabranjeno je namještanje raonika (lemeša) na plugu koji je prikop an za traktor sa upaljenim motorom.

lanak 34.

Prije nego što traktor krene, voza se mora uvjeriti da se nitko ne nalazi izme u traktora i priklju nog stroja odnosno prikolice. Polazak traktora voza mora objaviti zvumim signalom (sirenom, trubom, glasom) ili drugim ugovorenim znakom. Prije nego što zaustavi traktor voza mora dati zvumini signal ili drugi ugovoreni znak, radi upozorenja osobama koje rade na priklju nom oru u ili sjede u prikolici.

lanak 35.

Voza traktora može dopustiti vožnju na priklju nom stroju odnosno ure aju samo ako na njima postoji sjedište ili stajalište.

Vožnja na branicima ili drugim dijelovima traktora odnosno priklju nog stroja zabranjena je.

lanak 36.

Za vrijeme vožnje traktora zabranjeno je iskakati odnosno uskakati u traktor, prelaziti sa traktora na priklju no oru e, stajati na napravi za prikop avanje ili tr ati oko traktora.

lanak 37.

Zemljište na kome se poljoprivredni rad vrši no u mora biti osvjetljeno tako da se sa traktora i priklju nog oru a može imati jasan pregled u pravcu kretanja traktora i površine zemljišta koja se obra uje.

4. Vršalice

lanak 38.

Platforma oko otvora za ulaganje snoplja na vršalici mora biti izrađena od vrstih dasaka koje mogu sigurno izdržati teret osoba i materijala. Platforma mora imati ogradu visoku najmanje 30 cm i izvedenu tako da se njene strane mogu otvarati na preklop.

Ako gornja konstrukcija vršalice služi kao platforma za ulaganje snoplja, ona mora ispunjavati uvjete iz stavka 1. ovog članka.

Površina poda platforme treba biti izvedena tako da sprečava klizanje po rasutom zrnju.

Poklopci na otvorima za ulaganje snoplja, izvedeni u ravnini platforme, moraju biti izrađeni tako da mogu izdržati teret osoba i materijala.

lanak 39.

Svi pokretni dijelovi vršalice (remenice i remenje i drugi rotirajući dijelovi) koji se nalaze na visini do 2 m od tla, moraju se sa svoje vanjske strane zaštititi na prikladan način (oklopom, žičanom mrežom, ogradom i sl.).

Na vršalicama na kojima ne postoje ugrađene ograde za zaštitu dijelova iz stavka 1. ovog članka, korisnik vršalice mora takve ograde postaviti prije početka rada vršalice.

lanak 40.

Radno mjesto sa koga se vrši ulaganje snoplja u otvor vršalice mora biti na prikladan način osigurano tako da sprečava upadanje radnika odnosno zahvaćanje dijelova tijela radnika pri ulaganju snopova u otvor ili bubanj.

lanak 41.

Zaštitna kapa na otvoru za ulaganje snoplja i druge zaštitne kape na mehaničkim dijelovima vršalice, koje su smještene iznad platforme vršalice, moraju biti dobro prilagođene za lako i brzo skidanje.

lanak 42.

Radni dijelovi vršalice (bubanj, valjci za uvlačenje, uređaji za samouvlačenje) moraju biti izvedeni tako da je isključena mogućnost ozljeđivanja ulagača (hranioca) odnosno drugih radnika koji na platformi rade ili se po njoj kreću.

lanak 43.

Uređaji za reguliranje rada ventilatora (puhaljke) i uređaji za reguliranje brzine kretanja dijelova smještenih u unutrašnjosti vršalice, moraju biti na vršalici postavljeni tako da se njima može lako i bez opasnosti rukovati.

lanak 44.

Žljebovi za dopremanje snoplja na platformu vršalice smiju se upotrebljavati samo ako je odgovarajućim mjerama zaštite onemogućeno upadanje radnika u otvor za ulaganje snoplja.

lanak 45.

Za penjanje na platformu odnosno za silaženje sa platforme vršalice moraju se upotrebljavati sigurne ljestve koje su na donjem kraju opskrbljene šiljkom odnosno prikladnom papurom ili su na gornjem kraju opskrbljene metalnim kukama.

Bočne strane ljestve moraju biti iznad nivoa platforme vršalice za 75 cm, ako na vršalici ne postoji ugrađen poseban rukohvat za pridržavanje.

Ako su ljestve pri vršenju za vršalicu, prečke ljestava moraju biti od vršalice udaljene najmanje 16 cm.

Ljestve odnosno kuke na ljestvama iz stavka 1. ovog članka ne smiju se postavljati u blizini rotirajućih dijelova vršalice.

Članak 46.

Prije početka rada sve zaposlene osobe moraju zauzeti svoja radna mjesta na vršalici. Početak i završetak rada pogonskog stroja mora se objaviti unaprijed ugovorenim zvučnim signalom.

Podmazivanje ležišta i namještanje spalih remena za vrijeme rada pogonskog stroja i vršalice, zabranjeno je.

Članak 47.

Osobe zaposlene na odnošenju sitne i krupne pljeve (pljevvari, slamaroši) moraju biti opskrbljene sredstvima za zaštitu dišnih organa od prašine (respiratorima i sl.) i sredstvima za zaštitu oči (zaštitnim naočalama i sl.).

Ulagani i njegov pomoćnik moraju za vrijeme rada biti opskrbljeni sredstvima za zaštitu oči (zaštitnim naočalama, štitnicima za oči i sl.). Ako su osobe koje rade na vršalici izložene sunčanim zracima, one moraju biti opskrbljene sredstvima za zaštitu od sunčanice (slamnim šeširima i sl.).

Sve osobe koje rade na vršalici moraju nositi zaštitnu odjeću (radnu odjeću), a žene moraju nositi i hlače.

Članak 48.

Na mjestu na kome se obavlja vršidba zabranjeno je pušenje i upotreba otvorenog plamena. Pušenje, upotreba otvorenog plamena i slično, dopušteno je samo na udaljenosti od najmanje 50 m od mjesta na kome se obavlja vršidba, i to u pravcu puhanja vjetra.

Članak 49.

Na mjestu na kome se obavlja vršidba mora se nalaziti u pripravnosti ručna prijenosna pumpa za gašenje požara na vršalici odnosno aparat za početno gašenje požara.

Pumpa iz stavka 1. ovog članka mora biti opskrbljena crijevom dužine najmanje 2 m i mora uvijek biti napunjena vodom.

Pored vršalice mora se nalaziti posuda sa najmanje 200 l vode, dva kabla i dvije motke sa kabljkama dužine najmanje 5 m.

Članak 50.

Za vrijeme vršidbe zabranjeno je uživati alkoholna pića.

Osobe u pijanom stanju moraju se odmah odstraniti sa mjesta na kome se obavlja vršidba.

lanak 51.

Osobe koje su sklone ili boluju od nesvjestice, padavice, gr eva miši a, vrtoglavice, naglušnosti, kratkovidnosti i sli nih zdravstvenih nedostataka, ne smiju se zapošljavati na vršalici.

lanak 52.

Ako se vršidba obavlja no u, sva radna mjesta moraju biti dobro osvijetljena. Zabranjeno je upotrebljavati svjetiljke sa otvorenim plamenom.

5. Ure aji za baliranje sijena i slame

lanak 53.

Ure aji za baliranje sijena i slame moraju biti izra eni tako da se njima može rukovati bez opasnosti od udara ru ne poluge ili od upadanja u lijevak (otvor) na ure aju za dopremu sijena ili slame odnosno u prostor rada klipa.

Radi otklanjanja takvih opasnosti, ure aj za baliranje sijena i slame mora imati jak poklopac vrsto spojen tako da se ne može skidati. Poklopac može biti izra en na preklop ali tako da njegov dio iznad lijevka (otvora) sa strane sa koje ulazi sijeno ili slama ne smije biti na preklop.

Poklopac iz stavka 2. ovog lanka mora ispunjavati sljede e uvjete:

- 1) da prelazi bo ne strane lijevka najmanje za 10 cm na mehanizmu za dopremu sijena ili slame i ru ne poluge;
- 2) da eventualni otvori na njemu nisu širi od 5 cm;
- 3) da razmak izme u njega i gornjih rubova strana lijevka (otvora) bude tolik da se može nesmetano ubacivati usitnjeno sijeno i slama.

lanak 54.

Radi osiguranja osoba od zahva anja mehanizmom za uvla enje sijena ili slame u lijevak (otvor) ili za vezivanje, ure aji za baliranje sijena ili slame moraju ispunjavati i sljede e uvjete:

- 1) da se gornji rubovi strane lijevka nalaze najmanje na 30 cm iznad mehanizma za dopremu ili za uvla enje sijena odnosno slame u lijevak;
- 2) da je otvor za ubacivanje usitnjenog sijena ili slame u lijevak opskrbljen prikladnim poklopcem, ako bo ne strane lijevka ne omogu uju uvid u rad mehanizma za uvla enje sijena odnosno slame u lijevak;
- 3) da se mehanizam za unošenje, vezivanje i izbacivanje bala nalazi unutar ograde (oklopa) koja omogu ava uvid u rad mehanizma. Ograda se mora lako otvarati i u toku rada se ne smije skidati, a u zatvorenom stanju mora biti sigurno poduprta. Otvori na ogradi ne smiju biti širi od 3 cm;
- 4) da mehanizam za baliranje ima na prikladnom i sigurnom mjestu ure aj za uklju ivanje odnosno isklju ivanje pogona koji je sa ogradom funkcionalno povezan tako da se mehanizam ne može staviti u pogon dok je ograda otvorena;
- 5) da su igle za prošivanje bala lako pristupa ne za udijevanje, a pokretni dijelovi mehanizma u blizini igala da su pokriveni zaštitnim oklopom;
- 6) da je svaka igla za prošivanje bala po cijelom potezu svog hoda s jedne strane oklopljena odgovaraju im štitnikom. Ako je kod mirovanja igle razmak izme u vrha igle i

kanala ve i od 2 cm, igla mora biti i sa druge strane odgovaraju im štitnikom oklopljena tako da ostavlja slobodne ušice igle;

7) da kod preša sa ru nim vezivanjem vrh i hod igle budu najmanje 5 cm udaljeni od drugih pokretnih i nepokretnih dijelova ure aja.

lanak 55.

Ru ke za paljenje motora na ure aju za baliranje sijena ili slame moraju biti smještene tako da osoba koja pali motor bude zašti ena od rotiraju ih dijelova motora.

lanak 56.

Kad se ure aj za baliranje sijena ili slame nalazi u pogonu ne smiju se uvla iti ruke u lijevak niti se poklopci smiju podizati ili uklanjati.

Za vrijeme rada ure aja za baliranje zabranjeno je stajanje odnosno sjedenje na poklopcima i zaštitnim ogradama ili na drugim zaštitnim napravama.

lanak 57.

Udijevanje igle i drugi potrebni radovi na ure aju za vezivanje bala smiju se vršiti tek pošto ure aj za baliranje sijena ili slame bude zaustavljen odnosno isklju en iz pogona.

Naprave koje spre avaju ispadanje bala sa vodilice moraju za vrijeme rada biti dobro pri vrš ene, a smiju se uklanjati samo za vrijeme mirovanja mehanizma za vezivanje i izbacivanje bala.

lanak 58.

Popravci odnosno drugi radovi na preši ure aja za baliranje sijena ili slame smiju se vršiti tek pošto se zamašnjak preše na prikladan na in osigura od okretanja. Poslije popravka preše odnosno izvršenih drugih radova na preši, osoba koja vrši paljenje motora ili puštanje motora u pogon mora prethodno provjeriti da li je poluga za puštanje u pogon u položaju mirovanja preše odnosno da li je onemogu eno nekontrolirano kretanje pogonskog ure aja preše.

6. Strojevi za rezanje sijena, slame i druge sto ne hrane

lanak 59.

Strojevi za rezanje sijena, slame i druge sto ne hrane (u daljnjem tekstu: sje kalica) moraju biti konstruirani tako da se njima može lako rukovati i u njihovoj blizini vršiti radovi (nošenje i odnošenje materijala i dr.) bez opasnosti od zahva anja valjcima za uvla enje, noževima za rezanje i pogonskim ure ajima.

lanak 60.

Uložnica ispred otvora za ulaganje na sje kalici na motorni pogon mora biti sa svih strana zašti ena punom ogradom. Ograda mora biti duga najmanje 60 cm mjereno od noža, odnosno najmanje 50 cm mjereno od prvog valjka kojim se vrši uvla enje sto ne hrane.

Uložnica ispred otvora za ulaganje, širine do 17 cm, na sje kalici za ru ni pogon može biti zašti ena punom ogradom dužine najmanje 35 cm mjereno od noža, odnosno najmanje 30 cm mjereno od prvog valjka kojim se vrši uvla enje sto ne hrane.

Na sje kalici na ru ni pogon na kojoj ulaga sam okre e kota sa noževima, dovoljno je da uložnica bude zašti ena punom ogradom dužine najmanje 20 cm mjereno kao u stavku 2. ovog lanka.

Na mjestu ulaganja sto ne hrane bo ne strane uložnice ne smiju biti iskošene na dužini ve ojoj od 20 cm, niti to iskošenje smije biti ve e od 1:3.

lanak 61.

Sje kalice na motor ili na ru ni pogon moraju imati napravu (polugu i sl.) za sigurno zaustavljanje pogona ure aja za uvla enje.

Na sje kalici sa potisnim valjcima, na kojoj nije potrebno materijal potiskivati rukom, naprava za zaustavljanje pogona ure aja za uvla enje može se nalaziti na mjestu sa koga se vrši ulaganje u otvor sje kalice.

lanak 62.

Valjci za uvla enje moraju biti zatvoreni i sa donje strane korita sje kalice.

Pogonski i vode i valjci transportnih traka (lanaca), kao i zup anici transportera sa lancima, moraju biti opskrbljeni štitnicima.

Uložnica sa transportnom trakom mora biti sa obje strane opremljena punim štitnikom do visine najve eg ugiba trake (lanca), ako postoji mogućnost nanošenja ozljeda zbog zahvata povratnog dijela trake.

lanak 63.

Valjci, koluti i krila sa noževima moraju biti sa gornje i donje strane opremljeni (oklopljeni) punim štitnikom.

Gornji dio štitnika mora biti izveden tako da se lako skida ili preklapa radi iš enja, ali da je isklju ena mogućnost da se za vrijeme rada sam pomi e ili podiže.

Najve i dopušteni broj okretaja valjka, koluta ili krila sa noževima mora biti nazna en na tablici pri vrš enoj na sje kalici.

lanak 64.

Ako se isjeckana masa sto ne hrane prenosi pneumatskim putem (ventilatorima ili drugim sli nim ure ajima), otvori za otklanjanje za epljenja u cijevima moraju biti od pokretnih dijelova sje kalice odnosno od ventilatora udaljeni najmanje 50 cm.

Ventilacijske cijevi za prenošenje isjeckane mase moraju biti dobro pri vrš ene.

lanak 65.

Sje kalice moraju biti, zavisno od veli ine, postavljene na stabilne i ravne podove (temelje) a po potrebi i dobro pri vrš ene da se ne pomi u. Radno mjesto ulaga a mora biti na visini koja omogu ava nesmetan rad.

lanak 66.

Sje kalica se ne smije puštati u rad bez zaštitnih naprava na prijenosnicima snage.

Za vrijeme rada sje kalice ne smiju se vršiti nikakvi popravci na ku ištu ventilatora, elevatora i drugim dijelovima sje kalice, niti se skidati zaštitne naprave na prijenosnicima snage.

Za skidanje i ponovno namještanje noževa ne smiju se upotrebljavati ključevi koji nisu namijenjeni za tu svrhu.

Zamašnjak sje kalice ne smije se preuređivati ili koristiti za remenice.

Članak 67.

Za vrijeme rada sje kalice sjeenje stolne hrane na potrebnu dužinu smije se vršiti samo ako na sje kalici postoji uređaj pomoću koga se dužina stolne hrane kod sjeckanja može mijenjati bez opasnosti po ulagača. Osoba koja mijenja dužinu stolne hrane pri sjeckanju mora prethodno upozoriti ulagača na promjenu brzine uvlačenja.

Članak 68.

Sje kalice na ručni pogon koje su naknadno rekonstruirane na motorni pogon smiju se upotrebljavati samo ako su na njima osigurane zaštitne mjere predviđene ovim pravilnikom za sje kalice na motorni pogon.

7. Uređaji za usitnjavanje poljoprivrednih proizvoda

Članak 69.

Uređaji za usitnjavanje poljoprivrednih proizvoda (mlinovi, preše za grožđe i ostalo voće, strugači za djetelinu, krunilice za kukuruz, drobilice za uljane pogače, rezači repe, strojevi za usitnjavanje krumpira i repe i dr.) moraju biti konstruirani tako da se njima može lako rukovati i u njihovoj blizini vršiti radovi (ulaganje, odnošenje materijala i dr.) bez opasnosti od zahvaćanja pokretnih dijelova uređaja (pužnog vretena, ploče, valjka sa noževima, čekića, mlinskog kamena itd.).

Članak 70.

Otvor za ulaganje u uređaj za usitnjavanje poljoprivrednih proizvoda mora imati lijevak koji dopire do pužnog vretena, zubaca noža i sl.

Na ulazu u lijevak drobilice ili mlina sa valjcima, kamenom odnosno pločom, mora biti dobro pričvršćena zaštitna naprava (mreža, rešetka) koja sprečava ulazak ruke u uređaj i kroz koju se može zaštititi uređaj bez opasnosti oštetiti (štapom i sl.).

Žlijeb za odvođenje usitnjenog poljoprivrednog proizvoda ne smije biti labav u dužini od najmanje 50 cm mjereno od izlaznog otvora na uređaju.

Članak 71.

Broj okretaja, a po potrebi i smjer okretanja uređaja za usitnjavanje poljoprivrednih proizvoda, moraju biti naznačeni na tablici postavljenoj na uočljivom mjestu na uređaju.

Broj okretaja naznačen na tablici ne smije se prekoračiti.

Članak 72.

Za vrijeme rada ure aja za usitnjavanje poljoprivrednih proizvoda ne smiju se uvla iti ruke u ku ište ure aja u kome se nalaze i pokre u dijelovi ure aja (eki i ili kamen, noževi kidalice, transportne trake, pužni i zup asti prijenosnici i sl.).

Za nabijanje, odcjepljivanje, odstranjivanje ili odbijanje usitnjenih proizvoda moraju se radnicima staviti na raspolaganje odgovaraju a sredstva za rad.

8. Ure aji za navodnjavanje

lanak 73.

Dijelovi ure aja za navodnjavanje (rezervoari i cjevovodi pod pritiskom, pumpe, prskalice i sl.) moraju biti konstruirani tako da osobe koje njima rukuju ne smiju biti izložene opasnosti po život i zdravlje.

lanak 74.

Na rezervoaru za navodnjavanje pod tlakom (hidroforu) mora biti nazna en najve i dopušteni tlak izražen u atmosferama i sadržaj rezervoara izražen u litrama.

Na pumpi ure aja za navodnjavanje mora biti manometar sa oznakom najve eg dopuštenog pogonskog tlaka (crvena crta).

Rezervoar iz stavka 1. ovog lanka mora imati sigurnosni ventil.

lanak 75.

Osim mjera zaštite predvi enih ovim pravilnikom, na hidrofor se primjenjuju i mjere propisane za posude pod tlakom.

lanak 76.

Dijelovi ure aja za navodnjavanje iz lanka 73. ovog pravilnika moraju se prije svake upotrebe pregledati, radi utvr ivanja njihove ispravnosti.

Neispravni dijelovi ure aja ne smiju se koristiti dok se ne otklone kvarovi na njima (pukotine, lom, korozija i sl.).

lanak 77.

Za vrijeme rada ure aja za navodnjavanje mora se povremeno provjeravati ispravnost sigurnosnih ure aja (osiguravaju ih ventila, redukcijskih ventila, manometara i sl.). Na osiguravaju im i redukcijskim ventilima ne smiju se vršiti nikakva preina enja (dopunsko optere ivanje utega, poja avanje opruga i sl.).

lanak 78.

Ako se za stvaranje tlaka u ure aju za navodnjavanje koristi uglji ni dioksid pod tlakom, boce sa uglji nim dioksidom moraju se zaštititi od zagrijavanja i zamrzavanja i osigurati od prevrtanja.

Za stvaranje tlaka u ure aju za navodnjavanje ne smije se koristiti kisik pod tlakom.

lanak 79.

Ure aji za navodnjavanje moraju se poslije svake upotrebe isprati istom vodom. Poslije isteka vremenskog razdoblja u kome su korišteni, ure aji za navodnjavanje moraju se rastaviti na dijelove i svi dijelovi oistiti, a prije smještaja i konzervirati. Mjesto određeno za smještaj ure aja za navodnjavanje mora biti zaštićeno od djelovanja vlage, pare, iskara, hladnoće, nagrizajućih tvari i mehaničkih oštećenja.

lanak 80.

Ure aji za navodnjavanje moraju se upotrebljavati i održavati u ispravnom stanju prema uputama proizvođača takvih ure aja.

9. Alati i druga sredstva rada

lanak 81.

Poljoprivredni alati sa oštricama, kao što su kose, vile, srpovi, škare, kuke, pile i sl., moraju se pažljivo prenositi, odnosno moraju na prijevoznom sredstvu biti tako složeni da za vrijeme vožnje ne mogu prouzrokovati ozljede.

Zabranjeno je alate iz stavka 1. ovog lanka bacati odnosno dobacivati.

lanak 82.

Alati iz lanka 81. ovog pravilnika moraju se čuvati u posebnoj prostoriji i odlagati tako da njihove oštrice ne mogu prouzrokovati ozljede.

Prije davanja na upotrebu poljoprivrednih alata, mora se provjeriti njihova ispravnost.

lanak 83.

Ljestve koje se upotrebljavaju za berbu voća, hmelja i sl., moraju biti vrste a njihovi dijelovi međusobno dobro spojeni i učvršćeni.

Ako se pri radu stabilnost ljestava ne može osigurati naslanjanjem na drvo ili na drugi slišan način, one se moraju pridržavati.

Pokretne ljestve moraju biti obojene uočajivom bojom ili obilježene posebnim znakom, radi upozorenja na opasnost pri radu s njima.

lanak 84.

Gajbe, košare, košarice i druga ambalaža koja se koristi pri berbi ili slišanom radu mora biti u ispravnom stanju bez polomljenih dasaka, stršećih čavala, okova, žica i sl., i mora imati sigurne drške (ručice).

10. Spremnice za stočnu hranu i bazeni za stajsko gnojivo

lanak 85.

Spremnice za stočnu hranu, kao što su silosi, jame za kuhanu hranu, jame za kiseljenje, podrumi, trapovi i cisterne za napajanje, kao i pokriveni bazeni za stajsko gnojivo, moraju imati otvore za prirodnu ventilaciju ili uređaje za umjetnu ventilaciju.

Silos i moraju imati i uređaje za dezinfekciju.

lanak 86.

Prolazi u spremnicama za sto nu hranu moraju biti ograničeni, radi spremanja upadanja u skladišni prostor.

Pored bazena za stajsko gnojivo preko 50 m³ moraju se odrediti posebna mjesta sa kojih se može bez opasnosti od ozljeda vršiti ručno odnosno mehaničko pražnjenje bazena.

Svaka spremnica mora imati vrste vertikalno ugrađene ljestve za silaženje u skladišni prostor.

Udaljenost između pojedinih mjesta pri vršenja ljestava ne smije biti veća od 2 m. Udaljenost između prvog odnosno posljednjeg mjesta pri vršenja i krajeva ljestava ne smije biti veća od 75 cm.

Ljestve duže od 5 m moraju imati leđnu zaštitu (leđbran) kroz koju se može prolaziti. Leđbran mora biti postavljen na visini od 2 m od poda (tla).

Na ulazu u spremnicu ili u blizini ulaza mora se postaviti ploča sa upozorenjem na opasnost od gušenja.

lanak 87.

Jame za kuhanu hranu, jame za kiseljenje ili za vrenje, kao i cisterne za napajanje, koje su dublje od 1,3 m ili su postavljene pored prolaza, moraju biti ograničene vrstom punom ogradom visokom najmanje 1 m.

lanak 88.

Ako je spremnica iz članka 87. ovog pravilnika ugrađena u podzgradu, ona mora biti prekrivena vrstom pokrivačem, a otvoreno mjesto na pokrivaču određeno za punjenje odnosno pražnjenje mora imati ogradu predviđenu u članku 87. ovog pravilnika.

lanak 89.

Ulaženje i boravak u jami za vrenje, za kiseljenje ili za kuhanu hranu, kao i u bazen za stajsko gnojivo ili u cisternu za napajanje, dopušteno je samo ako se provjeravanjem pomoću odgovarajućih naprava (plinskog indikatora, probne svjetiljke i dr.) utvrdi da se u jami, bazenu odnosno cisterni ne nalazi ugljični dioksid (CO₂). Ovo provjeravanje se, u pravilu, vrši puštanjem indikatora ili svjetiljke u unutrašnjost jame, bazena odnosno cisterne.

Radnik koji vrši provjeravanje po stavku 1. ovog članka, mora biti vezan za užice i mora biti pod nadzorom druge osobe radi brzog izvlačenja u slučaju gušenja.

Radnik koji poslije završenog vrenja vrši čišćenje i druge slične poslove u jami, bazenu odnosno cisterni iz stavka 1. ovog članka, mora biti opskrbljen zaštitnom maskom.

Jama, bazen i cisterna moraju se po ispražnjenju očistiti od ostataka hrane odnosno tekućine, a po potrebi i oprati.

lanak 90.

Kod rukovanja sa jetkim tvarima za kiseljenje i vrenje stočne hrane mora se postupati na način predviđen uputama proizvođača.

lanak 91.

Ako je sto na hrana u jami smrznuta po površini, mora se smrznuti sloj hrane odstraniti i tek onda hrana izvlađiti. Zabranjeno je zavlađiti se pod smrznuti sloj odnosno prelaziti preko šupljina smrznutog sloja hrane.

U pokriveni bazen za stajsko gnojivo ne smije se uđiti prije nego što se odstrane nakupljeni štetni plinovi. Nakupljeni plinovi mogu se odstraniti provjetravanjem puhaljkama ili na sliđan na in.

Za vrijeme popravka bazena iz stavka 2. ovog lanka odnosno uređaja za vađenje gnojiva iz takvog bazena, ne smije se upotrebljavati svjetiljka sa otvorenim plamenom niti se smije pušiti.

11. Rad sa mineralnim (umjetnim) gnojivom i sredstvima za zaštitu bilja

lanak 92.

Mineralna (umjetna) gnojiva uvaju se, u pravilu, u odgovarajuđoj ambalaži (papirnatim ili plastiđnim vređama i sl.), i to u slojevima od najviše 2 m.

Mineralna gnojiva u rasutom stanju uvaju se u posebnom skladišnom prostoru, na podlogama od dasaka koje su od poda skladišta uzdignute za najmanje 15 cm radi provjetravanja.

uvanje gnojiva i primjenjivanje zaštitnih mjera kod rukovanja sa gnojivom vrši se na na in predviđen uputama proizvođa a.

lanak 93.

Prijevoz mineralnih (umjetnih) gnojiva u rasutom stanju (rinfuza) od skladišta do mjesta upotrebe mora se vršiti prijevoznim sredstvima koja su osigurana od prosipanja gnojiva. Ako se prevozi u otvorenim sanducima kamionom odnosno prikolicom, gnojivo se mora pokriti nepropusnim platnom (nepropusnim materijalom).

Prijevoz mineralnih gnojiva koja sadrže primjese otrovnih kemijskih spojeva mora se vršiti u hermetiđki zatvorenim limenim posudama koje su opremljene sigurnim ruđkama.

lanak 94.

Radnici određeni od strane radne organizacije za rukovanje mineralnim (umjetnim) gnojivima moraju biti pravodobno upoznati sa opasnim svojstvima pojedinih vrsta gnojiva i na inom rukovanja, kao i sa mjerama zaštite koje se pri radu sa gnojivom provode.

lanak 95.

Na radu sa mineralnim (umjetnim) gnojivima a narođito sa gnojivima koja sadrže otrovne kemijske spojeve, ne smiju se raspoređivati radnici sa ispucanom kožom ili otvorenim ranama na licu, rukama i nogama odnosno sa drugim zdravstvenim ošteđenjima.

Pri radu sa mineralnim gnojivima, a narođito pri radu sa kalcijevim cijanamidom, zabranjeno je uđivanje alkohola.

lanak 96.

Pri radu sa mineralnim (umjetnim) gnojivima radnici moraju biti opskrbljeni osobnim zaštitnim sredstvima odnosno osobnom zaštitnom opremom (gumenim rukavicama, zaštitnim maskama i sl.), zavisno od uvjeta rada i vrste gnojiva.

Pri radu sa kalcijevim cijanamidom radnici moraju nositi potpuno zatvorena odijela. Otkrivene dijelove kože (lice, ruke) treba premazati specijalnom maš u.

lanak 97.

Mineralna (umjetna) gnojiva ne smiju se rasipati odnosno raznositi po jako vjetrovitom vremenu. Ako se mineralno gnojivo rasipa ili raznosi pri slabijem vjetru, rasipanje odnosno raznošenje gnojiva mora se vršiti u pravcu puhanja vjetra.

lanak 98.

Kemijska sredstva za zaštitu bilja od bolesti i šteto ina i kemijska sredstva za uništavanje korova i štetnih divlja i (u daljnjem tekstu: kemijska sredstva), opasna odnosno otrovna po zdravlje i život ljudi, moraju se smještati u posebna skladišta ili u poseban skladišni prostor odvojen od drugih prostora u kojima su smješteni materijali a naro ito u kojima je smještena ljudska ili sto na hrana, sukladno Pravilniku o uvjetima za proizvodnju, poslovanje, držanje i promet otrova i o na inu vo enja evidencije o proizvodnji i prometu otrova ("Službeni list", br. 18/67) i odredbama ovog pravilnika.

Skladišta za kemijska sredstva moraju biti udaljena od objekata za stanovanje.

Plinovita i lako zapaljiva kemijska sredstva moraju se uskladištavati izvan naselja u skladu s postoje im propisima.

lanak 99.

Skladište za kemijska sredstva mora imati predprostor. Ulazna vrata skladišta moraju biti vrsta i sa otvaranjem prema van. Vrata skladišta moraju imati bravu ili lokot. Na vratima mora stajati plo a sa natpisom: "Otrov".

U skladištu za kemijska sredstva moraju se održavati mikroklimatski uvjeti predvi eni uputom proizvo a a. Koncentracija štetnih plinova i prašine u prostorijama skladišta ne smije prelaziti granice maksimalno dopuštenih koncentracija (MDK) predvi ene postoje im hrvatskim normama.

lanak 100.

Pristup u skladište za kemijska sredstva zabranjen je neovlaštenim osobama.

Vrata na skladištu za kemijska sredstva moraju biti zaključana u vrijeme kad se u skladištu ne nalazi skladištar.

U skladištu za kemijska sredstva zabranjeno je spavati, pušiti, piti i jesti. O ovakvoj zabrani, kao i o zabrani iz stavka 1. ovog lanka, mora se ista i natpis na plo i na ulazu u skladište ili na vratima skladišta.

lanak 101.

Kemijska sredstva moraju u skladištu biti uredno složena po vrstama i moraju biti smještena tako da se lako mogu uzimati sa poda ili sa polica.

Skladištar mora biti upoznat sa štetnim svojstvima svih uskladištenih kemijskih sredstava i kod rukovanja tim sredstvima dužan je strogo se pridržavati uputa proizvo a a kemijskih sredstava i radne organizacije.

lanak 102.

Odredbe 1. 98. do 103. ovog pravilnika odnose se i na uskladištenje mineralnih (umjetnih) gnojiva koja sadrže otrovne primjese.

lanak 103.

Kemijska sredstva moraju se uvati u originalnoj ambalaži, na kojoj mora postojati naljepnica (deklaracija) sa podacima u smislu Pravilnika o postupku za izdavanje dozvole za stavljanje u promet sredstava za zaštitu bilja, o načinu pakiranja i deklariranja i o kontroli kvalitete tih sredstava ("Službeni list", br. 43/65).

Ako sa ambalaže kod isporuke ili u skladištu nestane naljepnica (deklaracija) ili ona postane nečitljiva, kemijsko sredstvo iz takve ambalaže ne smije se izdavati na upotrebu dok se ne utvrdi njegov sadržaj. Ako se sadržaj kemijskog sredstva ne može utvrditi, takvo sredstvo mora se uništiti.

Kod rukovanja kemijskim sredstvima i kod upotrebe kemijskih sredstava mora se postupati po uputama proizvođača kemijskih sredstava.

lanak 104.

Na uređaje za upotrebu kemijskih sredstava (prskalice, zapašivače, posude pod tlakom, cjevovode, pumpe, atomizere i dr.), kao i pri radu sa takvim uređajima, sukladno se primjenjivati mjere zaštite predviđene odredbama 1. 73. do 80. ovog pravilnika.

Rukovanje kemijskim sredstvima golim rukama zabranjeno je.

lanak 105.

Poslije svakog punjenja uređaja za upotrebu kemijskih sredstava, mora se ukloniti odnosno obrisati kemijsko sredstvo koje je po njemu proliveno.

Posude u kojima se pripremaju otopine kemijskih sredstava ne smiju se upotrebljavati za druge svrhe.

lanak 106.

Prskanje, zapašivanje, orošavanje odnosno zamagljivanje kemijskim sredstvima iz aviona smije se vršiti samo pomoću posebnog uređaja ugrađenog u tu svrhu u avion.

Kemijska sredstva dopremljena na mjesto uzlijetanja aviona (aerodrom i sl.) moraju se smještati na za to određeno mjesto osigurano od pristupa neovlaštenih osoba.

Utovar kemijskih sredstava u avion ne smije vršiti pilot aviona.

Zabranjen je let aviona kroz maglu kemijskih sredstava.

Poslije završenog rada sa kemijskim sredstvima mora se zatvoriti ventil na uređaju za upotrebu kemijskih sredstava.

lanak 107.

Svi pokretni i okretni dijelovi na strojevima za čišćenje i dezinfekciju sjemena radi zaštite bilja moraju biti osigurani prikladnim zaštitnim napravama (oklopima, žičanim mrežama i sl.).

U radnim prostorijama u kojima su smješteni strojevi iz stavka 1. ovog članka, koncentracija štetnih plinova i prašine ne smije prelaziti granice maksimalno dopuštenih koncentracija (MDK) predviđene postojećim hrvatskim normama.

lanak 108.

Sjeme tretirano kemijskim sredstvom mora se unositi u ambalažu direktno iz ure aja za upotrebu kemijskih sredstava, bez posredovanja ru nog rada.

Zabranjena je ru na manipulacija otrovnim kemijskim sredstvima za zaštitu sjemena.

Sjeme zaprašeno živinim preparatom, koje je preostalo od sjetve ili nije upotrebljeno za sjetvu iz bilo kojih razloga ne smije se upotrijebiti za ljudsku ili sto nu hranu niti se smije stavljati u promet.

lanak 109.

Pripremanje kemijskih sredstava za upotrebu ne smije se vršiti na temperaturi ve oj od 30°C.

Kemijsko sredstvo treba pripremiti u onoj koli ini koja se može utrošiti u toku radnog dana. Preostalu otopinu kemijskog sredstva treba uništiti ili sa uvati u obilježenoj ambalaži i osigurati od dodira neovlaštenih osoba.

Pripremanje kemijskih sredstava za upotrebu, kao i prosipanje preostale otopine kemijskih sredstava, ne smije se vršiti u blizini bunara i staja ih voda.

lanak 110.

Prije upotrebe kemijskih sredstava na ve oj površini zemljišta moraju se poduzeti mjere upozorenja na opasnost trovanja, i to obavještavanjem osoba koje rade na susjednim parcelama, obavještavanjem stanovništva, uklanjanjem stoke, p ela i sl.

Na prilazu površini zemljišta koja je tretirana otrovima mora se ista i natpis: "Zabranjen pristup - Zatrovana površina", sa naznakom datuma tretiranja. Po prestanku opasnosti upozorenje se mora ukloniti.

Zaštitne mjere predvi ene u st. 1. i 2. ovog lanka moraju se primjenjivati i kod postavljanja otrovnih mamaca za uništavanje biljnih šteto ina.

lanak 111.

Rad sa kemijskim sredstvima ne smije se vršiti pri jakom vjetru.

Prskanje, zaprašivanje, orošavanje odnosno zamagljivanje kemijskim sredstvom pri slabijem vjetru može se izvoditi samo u pravcu puhanja vjetra.

lanak 112.

Prazna papirnata ili plasti na ambalaža u kojoj su se nalazila otrovna kemijska sredstva mora se spaliti, a prazna limena ili staklena ambalaža zgnje iti odnosno razviti a potom zakopati. Uništavanje odnosno zakopavanje ambalaže ne smije se vršiti u blizini bunara i staja ih voda.

Prazna ambalaža koja se vra a proizvo a u uva se do otpreme u skladištu za kemijska sredstva. Pakiranje i otpremanje takve ambalaže mora se vršiti prema uputi proizvo a a.

lanak 113.

Odgovorna osoba koja rukovodi poslovima upotrebe kemijskih sredstava dužna je upoznati radnike sa svojstvima kemijskih sredstava, sa na inom rukovanja i sa mjerama zaštite, kao i upozoriti na opasnost u slu aju nepravilnog rukovanja.

lanak 114.

Osobe koje rade sa kemijskim sredstvima (kod upotrebe) moraju biti za vrijeme rada opskrbljene osobnim zaštitnim sredstvima zavisno od vrste poslova i štetnog djelovanja kemijskog sredstva, i to:

1) za poslove otvaranja posuda, za razrje ivanje, miješanje ili pretapanje i presipavanje - gumenim rukavicama, gumenim izmama, respiratorom odnosno štitnikom za lice, kombinezonom i gumenom prega om odnosno nepropusnim ogrta em;

2) za poslove primjenjivanja kemijskih sredstava u staklenim baštama, osim aerosola ili generatora za zadimljavanje - gumenim rukavicama, gumenim izmama, kapulja om, respiratorom odnosno štitnikom za lice, kombinezonom ili nepropusnim ogrta em;

3) za poslove primjenjivanja aerosola u zatvorenom prostoru - kombinezonom, kapulja om, gumenim rukavicama i respiratorom;

4) za rad u hmeljarnici tretiranoj kemijskim sredstvom do 8 dana - gumenim rukavicama;

5) za poslove ozna avanja tla radi prskanja iz aviona - kombinezonom, gumenim rukavicama, gumenim izmama, gumenom prega om, respiratorom odnosno štitnikom za lice.

lanak 115.

Rukavice moraju se kod upotrebe navu i preko krajeva rukava zaštitnog odijela. Kod upotrebe gumenih izama nogavice zaštitnog odijela moraju se navu i preko sara izama.

Poslije završetka rada rukavice i izme moraju se sapunom oprati u istoj vodi.

lanak 116.

Radnicima koji rukuju kemijskim sredstvima mora se svakog dana osigurati isto zaštitno odijelo. Ako se pri radu znatnije zaga uje odje a prolijevanjem otopine kemijskog sredstva, mora se radnicima osigurati i rezervno zaštitno odijelo.

Kombinezoni i kapulja e moraju se poslije svake upotrebe od najviše 6 radnih dana zamijeniti istim.

lanak 117.

Ošte ena osobna zaštitna sredstva (rasparana, poderana, probušena i sl.) moraju se odmah zamijeniti novim.

Upotreba ošte enih osobnih zaštitnih sredstava zabranjena je.

lanak 118.

Radnici trebaju u toku rada eš e ispirati usta odgovaraju im sredstvima za dezinfekciju, a obavezno prije jela, pi a i pušenja.

Izložene dijelove tijela treba eš e prati istom vodom i sapunom. Dio tijela na koji je proliveno kemijsko sredstvo ili koji je poprskan kemijskim sredstvom, mora se odmah oprati istom vodom i sapunom.

Za vrijeme rada sa kemijskim sredstvima ne smije se pušiti niti jesti.

članak 119.

Rad sa veoma otrovnim kemijskim sredstvima ne smije trajati duže od 6 sati u toku dana, i mora se izvoditi u dva dijela.

Rad sa manje otrovnim kemijskim sredstvima ne smije trajati duže od 7 sati u toku dana.

članak 120.

Na rad sa otrovnim kemijskim sredstvima ne smiju se raspoređivati radnici koji nisu prethodno podvrgnuti specijalističkom liječenju ni kom pregledu.

Radnici koji rade sa otrovnim kemijskim sredstvima moraju se u toku tog rada jedanput mjesečno podvrgnuti specijalističkom liječenju ni kom pregledu.

Osobe mlađe od 18 godina, kao i žene, ne smiju se raspoređivati na rad sa kemijskim sredstvima.

članak 121.

Radnicima sa otvorenim ranama (opekotinama, ozljedama, ekcemima, svježim žuljevima i sl.), kao i radnicima u napitom stanju, ne smije se dopustiti rad sa kemijskim sredstvima.

Radnik koji u toku rada sa kemijskim sredstvima osjeti tegobe (slabost, glavobolju i sl.), mora se odmah uputiti na liječnički pregled.

članak 122.

Ako se kemijska sredstva primjenjuju na mjestima udaljenim od naselja, mora se osigurati tekuća voda i sapun za pranje radnika u toku rada, alkalna sredstva za ispiranje i neophodni antidoti.

Za radnike koji rade sa kemijskim sredstvima moraju se osigurati i kupaonice sa toplom i hladnom vodom.

Istodobno odnosno zajedničko kupanje radnika koji rade sa kemijskim sredstvima i ostalih radnika zabranjeno je.

članak 123.

Za smještaj radne odjeće i obuće kao i ostalih osobnih zaštitnih sredstava radnika koji rade sa kemijskim sredstvima, moraju se osigurati posebne prostorije.

12. Rad u stojarstvu, ribarstvu i poljoprivredarstvu

članak 124.

Stajske prostorije (staje) u kojima se drži stoka trebaju biti dovoljno prostrane, svijetle, provjetravane, suhe, umjereno tople i izgrađene tako da se u njima može lako održavati ista.

Pod stajske prostorije mora biti od materijala koji sprečava klizanje i ne upija vodu. Nagib poda treba biti prilagođen tako da mokra voda lako i brzo otječe u kanalizaciju.

Visina stajske prostorije mora biti u omjeru sa dužinom i širinom prostorije da bi se osigurala dovoljna količina zraka. Strop prostorije treba biti od materijala koji osigurava termičku izolaciju.

Ispusti za stoku i za uskladištenje stočne hrane moraju biti u blizini stajske prostorije i s njom trebaju biti povezani popločanim putovima.

Neposredno uz stajske prostorije trebaju se nalaziti sanitarni uređaji i prostorije za smještaj radnika.

Članak 125.

Unutrašnjost stajskih prostorija mora se dobro provjetravati prirodnim ili umjetnim putem (kroz krovne ventilacijske kanale ili otvore na zidovima i sl.).

Razbijena okna prozora ili svjetlarnika na stajskoj prostoriji moraju se odmah zastakliti.

Članak 126.

Stajska prostorija mora imati poseban prolaz za dopremanje stočne hrane i poseban prolaz za radnike, iznošenje smeća i unutrašnji transport.

U stajskoj prostoriji u kojoj se dužbovni zidovi nalaze korita (valovi) za hranjenje stoke, mora se ostaviti dovoljno slobodnog prostora za vršenje poslova i za kretanje radnika.

Članak 127.

U hodnicima i ostalim prolaznim mjestima stajske prostorije ne smiju se ostavljati lopate, vile i druga sredstva rada.

Oko radnih mjesta u staji mora biti dovoljno slobodnog prostora i takva mjesta ne smiju biti zakrivena.

Članak 128.

Za svaku vrstu stoke moraju se u stajskoj prostoriji izgraditi odvojeni prostori odnosno boksovi.

Boksovi za zlovdnu stoku moraju biti izgrađeni od vrstog materijala. Prilaz hranilištu (koritu, valovu, jaslama) za zlovdnu stoku mora se nalaziti izvan boksa.

Na prilazu boksovima za zlovdnu stoku mora biti istaknut natpis: "Pazi, grize i udara".

Boksovi za bikove moraju sa jedne strane imati vrst (očajan) zid.

Članak 129.

Bikovi od 12 do 14 mjeseci starosti, koji su određeni za rasplod, moraju imati nosne alke.

U boksu staje bik mora biti vezan jakim okovratnim lancem ili remenima za zid staje, i to tako da udaljenost glave vezanog bika od zida pri nategnutom lancu odnosno remenu ne bude manja od 50 cm.

Radnik koji timari bika smije ulaziti u boks samo ako je bik vezan.

Ograda u kome se bikovi slobodno kreću mora biti napravljena od vrstog i trajnog materijala (željeznih cijevi, armiranog betona i sl.).

lanak 130.

Bik se mora voditi pomoću lanca ili užeta pri vršenju za ular. Bik koji ima nosnu alku mora se voditi pomoću bolne palice. Bik stariji od 12 mjeseci koji još nema nosnu alku, smije se voditi samo ako su mu prethodno oči zasjenjene.

lanak 131.

Za vrijeme ispaše bik mora biti sigurno i vrsto privezan za željezni kolac ili drugi vrsti predmet.

Ako se mužnja krava vrši na ispaši ili na slobodnom prostoru, bikovi se moraju udaljiti iz stada odnosno od mjesta na kome se vrši mužnja krava i vrsto vezati ili zatvoriti u odvojeni prostor.

lanak 132.

Radnik zaposlen u staji mora biti dobro upoznat sa cjelokupnim procesom rada na svom radnom mjestu s obzirom da sigurnost rada zavisi od vrste stoke i spola, vrste uzgoja, načina držanja stoke, određenog fiziološkog stanja u kome se stoka nalazi, vrste posla, kao i udjela stoke i odnosa ovjeka prema stoci.

lanak 133.

Pri ulaženju u boks u kome se nalazi stoka, radnik se mora pravodobno oglasiti.

lanak 134.

Ular, lanac ili uzde za koje se stoka vodi moraju se u ruci držati tako da se u slučaju opasnosti mogu lako ispustiti (otvaranjem šake). Ular se ne smije držati obavijen oko ruku, tijela i sl.

lanak 135.

Sa stokom se ne smije strogo postupati niti se ona smije dražiti.

Kad se izvodi ili kad je upregnuta, stoka koja ujeta mora nositi brnjicu.

Jašiti stoku u vodi za vrijeme kupanja odnosno pranja smije samo osoba koja zna dobro plivati.

lanak 136.

Oplošavanje krupne stoke mora se vršiti samo u za to određenom i ograničenom prostoru. Za vrijeme oplošavanja krupne stoke, ne smije se ulaziti u ograničeni prostor. Pridržavanje ženke ili mužjaka smije se vršiti samo sa vanjske strane ograničenog prostora odnosno ograde.

lanak 137.

Stoka oboljela od zarazne bolesti ili za koju se sumnja da je oboljela mora se držati u posebnim prostorijama. Takve prostorije ne smiju biti u neposrednoj blizini prostorija u

kojima je smještena zdrava stoka odnosno ne smiju biti neposredno povezane s tim prostorijama.

Ulaz u prostoriju iz stavka 1. ovog članka dopušten je samo osobama određenim za rad sa bolesnom stokom i veterinarskom osoblju. Osobe koje rade sa bolesnom stokom ne smiju ulaziti u prostorije u kojima je smještena zdrava stoka.

U prostorijama iz stavka 1. ovog članka moraju se nalaziti uređaji za pranje ruku i sredstva za dezinfekciju. Na izlazima iz takvih prostorija moraju se nalaziti sredstva za dezinfekciju obuće. Osobna zaštitna sredstva, oprema za rad i drugi pribor ne smiju se bez prethodne dezinfekcije iznositi iz takvih prostorija.

Na svim ulazima prostorije iz stavka 1. ovog članka moraju se ista i natpisi sa uočljivim upozorenjima o vrsti bolesti odnosno zarazi, o zabrani ulaznja i osnovnim mjerama opreza.

Članak 138.

Za rad sa stokom oboljelom od zarazne bolesti, kao i za rad na prisilnom klanju stoke, uništavanju odnosno ukopavanju ili prijevozu stoke uginule od zaraznih bolesti, mogu se zapošljavati samo zdrave osobe koje moraju prethodno biti upoznate sa opasnostima koje prijete od pojedinih zaraznih bolesti.

Poslovi iz stavka 1. ovog članka moraju se vršiti po uputama veterinarskog stručnjaka.

Neposredno po završetku rada sa stokom oboljelom od zaraznih bolesti odnosno neposredno poslije prisilnog klanja, uništavanja, ukopavanja ili prijevoza stoke uginule od zaraznih bolesti, moraju se ruke oprati i dezinficirati.

Osobe koje imaju otvorene rane ili ispucanu kožu na rukama ne smiju se raspoređivati na rad iz stavka 1. ovog članka.

Ako osoba koja je dolazila u dodir sa stokom oboljelom ili uginulom od zaraznih bolesti osjeti na koži svrab, bolove ili druge tegobe, mora se odmah uputiti na liječnički pregled.

Članak 139.

Radnici zaposleni na radu u stojarstvu moraju biti opskrbljeni zaštitnom odjećom i obućom, i to: zaštitnim odijelom ili kombinezonom, pregaćom, rukavicama i gumenim izmama. Žene moraju biti opskrbljene i maramama.

Radnici zaposleni na mušnji krava i u manipulaciji sa mlijekom moraju imati posebnu zaštitnu odjeću koja se ne smije nositi pri vršenju drugih poslova u stojarstvu.

Članak 140.

Pri gnojenju ribnjaka mineralnim (umjetnim) gnojivom primjenjuju se mjere zaštite predviđene u čl. 92. do 97. ovog pravilnika.

Članak 141.

Za zaštitu od vlage, hladnoće, atmosferskih oborina, insekata i od drugih nepovoljnih uvjeta pri radu u ribarstvu, radnici moraju biti opskrbljeni osobnim zaštitnim sredstvima odnosno osobnom zaštitnom opremom (bundom, kišnom kabanicom, gumenim izmama, rukavicama i dr.).

Članak 142.

Košnice sa pelama moraju se postavljati na mjestima koja su najmanje 2 m udaljena od prolaza, putova i sl. Ako se u ekonomskom dvorištu radne organizacije košnice ne mogu postaviti na mjestima sa navedenom udaljenošću od putova ili prolaza, mora se postaviti ograda (paravan) visoka do 2 m tako da se let p elu usmjerava iznad glava prolaznika.

lanak 143.

Pri radu sa pelama (hvatanje odnosno prihvaćanje rojeva, rad oko košnica, vrcanje meda i sl.) treba obazrivo postupati a, po potrebi, koristiti i zaštitne maske i rukavice.

lanak 144.

Zagrijevanje odnosno topljenje voska smije se vršiti samo u za to određenim posudama i uređajima i uz poduzimanje mjera zaštite od požara.

Punjenje otvorenih posuda za zagrijevanje odnosno topljenje voska preko oznake obilježene na posudi zabranjeno je.

13. Transport u poljoprivredi

lanak 145.

Za utovar i istovar stoke trebaju postojati posebni koridori, ograđene rampe sa vrstnim svodovima i sigurna transportna sredstva.

Na transport motornim vozilima (traktorom, traktorskom prikolicom, kamionom i dr.) u poljoprivredi, a posebno na transport motornim vozilima u krugu ekonomskog dvorišta radne organizacije, primjenjuju se mjere zaštite predviđene Pravilnikom o zaštiti na radu pri održavanju motornih vozila i prijevozu motornim vozilima ("Službeni list", br. 55/65) i Pravilnikom o zaštiti na radu pri utovaru tereta u teretna motorna vozila i istovaru tereta iz takvih vozila ("Službeni list", br. 17/66), ako ovim pravilnikom nije drukčije određeno.

III. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

lanak 146.

Postojeći poljoprivredni strojevi, sredstva i uređaji koji se koriste pri vršenju poljoprivrednih radova moraju se uskladiti sa mjerama i normativima zaštite koji su propisani ovim pravilnikom u roku od 3 godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Ako provodjenje mjera i normativa zaštite koji su propisani ovim pravilnikom zahtijeva veća ili posebna investicijska ulaganja (rekonstrukcije strojeva, sredstava, uređaja i poljoprivrednih i građevinskih objekata), postupiti će se u smislu članka 114. Osnovnog zakona o zaštiti na radu.

lanak 147.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje važiti Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu s poljoprivrednim strojevima ("Službeni list", br. 54/47).

članak 148.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu".